

Premi BBVA Sant Joan

Gemma Lienas

El fil invisible

labutxaca

Gemma Lienas

El fil invisible

Premi BBVA Sant Joan 2018

Edicions 62

Barcelona

Aquesta obra ha estat guardonada amb el premi BBVA Sant Joan 2018 de literatura catalana, convocat per la Fundació Antigues Caixes Catalanes i amb el suport de BBVA CX.

El jurat del Premi ha estat compost per: Jordi Coca, Pere Gimferrer, Giuseppe Grilli, Carme Riera, Rafael Vallbona i Joan Carles Sunyer.

© Gemma Lienas, 2018

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar a Edicions 62 l'any 2018

Primera edició en aquest segell: octubre del 2019
© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Moelmo, s.c.p.

DIPÒSIT LEGAL: B. 19.308-2019

ISBN: 978-84-17420-95-6

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a **ecològic** i procedeix de boscos gestionats de manera **sostenible**.

Frisava per ser a l'avió, estripar el sobre i llegir-ne la carta.

Havia estat una de les primeres persones a posar-me davant del mostrador d'embarcament i mirava amb atenció el personal de terra que potinejava els teclats i les pantalles, però no semblava tenir pressa per instal·lar-nos a la panxa de la nau.

Li havia assegurat a la Cristina que no llegiria aquella carta fins que no fos a l'avió a punt de volar cap a Barcelona, i ho estava complint, tot i que notava que el sobre, dins de la bossa de mà, clamava perquè el tragués a fora.

—Targeta d'embarcament i document d'identificació —em va dir l'hostessa.

Vaig passar el control i, arrossegant l'equipatge sobre les rodetes, vaig córrer literalment per la passarel·la i vaig aconseguir entrar la segona a l'avió.

La correguda no em va servir per asseure'm més ràpidament, perquè la viatgera que havia entrat abans que jo em va sotmetre a una espera forçosa mentre maldava per encabir la maleta dins del compartiment.

«Au, va, que és per avui!», vaig pensar, impacient.

Havia passat trenta dies de vacances a l'illa de Batz, a la Bretanya francesa, amb la meua fins aleshores descon-

guda besàvia. Només arribar-hi i sense haver-m'ho proposat, havia estirat un fil que m'havia abocat damunt un secret familiar molt ben guardat. De mica en mica, n'havia anat traient l'entrellat, però, finalment, se m'havia resistit l'última —i per a mi més important!— informació. I estava gairebé segura que la carta que em cridava des de la bossa contenia aquesta darrera peça del trencaclosques.

—Vol que l'ajudi? —li vaig proposar a la dona que es barallava amb l'equipatge.

Unint esforços, vam empènyer el maletot, que no semblava que hagués pogut ser admès a bord i que, no obstant, hi era, desafiant-nos amb la seva nansa i el seu volum exagerat. Per fi, vam entaforar-l'hi, després d'abonyegarne un dels costats.

Vaig buscar el meu seient: 17C.

Sense perdre ni un segon, em vaig asseure el millor possible en aquell espai tan reduït, vaig obrir la bossa i en vaig treure el sobre. El meu nom, Júlia Coma, hi estava escrit amb tinta negra i amb una cal·ligrafia que, em constava, era masculina; era del notari que la Yvonne, la besàvia, havia citat la tarda del 24 d'agost.

Vaig esquinçar el sobre. Per fi, podria completar el forat que durant aquelles vacances familiars havia anat omplint.

—Perdoni... Em pot deixar passar?

El veí del 17B em va fer alçar i, mentre ell repetia els gestos que uns minuts abans havia fet jo, vaig descorrar-me alguns botons de la samarreta.

Quina calor! La temperatura era molt alta, i l'espai tan exigü l'amplificava. Per què no funcionava l'aire? No ho podia entendre. Era inhumà deixar que els passatgers ens bullíssim en aquella atmosfera d'humitat xafogosa.

Vaig asseure'm i, mentre esperava que el del seient contigu s'acabés d'acomodar i em permetés llegir la carta amb una certa intimitat, vaig usar el sobre mig obert com a vano.

L'home no era d'una gran diligència!

Sense parar de ventar-me, vaig mirar per la finestreta. L'últim raig de llum del dia va creuar el vidre i em va espetegar contra els ulls. Els vaig tancar, ferida.

Quan els vaig tornar a obrir, el sol havia desaparegut de l'horitzó i començava a fosquejar.

SEGONA PART

—L'1 de setembre. Ni un dia més, em sents, Júlia? Me l'has de portar el primer dia després de les vacances.

«Deu ser de les *teves* vacances», vaig pensar. Però no l'hi vaig dir. En comptes d'això, vaig respondre:

—I tant que sí. No pateixis gens ni mica.

I ens vam acomiadar. Vaig tallar la comunicació pensant que el paio difícilment patiria perquè havia aconseguit ensarronar-lo prou bé. Li havia fet creure que ja li tenia un peu al coll, al guió del documental que havíem de gravar a la tardor. I, no obstant, el cas era que no n'havia escrit ni una línia. I el pitjor era que no havia tingut cap idea prou interessant per dedicar-li més de dos minuts. De manera que el senyor productor no patiria gens ni mica encara que jo sí que me'n faria un fart.

Sense deixar el mòbil, vaig trucar a la Cristina i em va saltar la bústia de veu. Vaig marcar el telèfon d'Aiguarràs. De seguida s'hi va posar la secretària de la meva amiga.

—Quan tornarà la reina?

Hi va haver un silenci breu i perplex. No crec que fos perquè havia tractat la Cristina de reina, no era pas la primera vegada.

—No se n'ha anat. És aquí.

—Ah! —vaig dir; ara era jo qui estava perplexa—. Sempre que és a la galeria té el mòbil connectat...

—Sí, sí. És al despatx, però no se la pot molestar.

Això era nou.

—I no li pots passar la meva trucada?

—Em sap greu, però no.

«Era una norma de la Cristina acabada d'incorporar?», em vaig preguntar mentre tallava la comunicació per anar a trobar la meva amiga. Tenia urgència per parlar-hi, per explicar-li el meu estat d'ànim; el productor m'havia neguitejat, sense que aquell malestar hagués servit per desbloquejar-me el cervell: el guió se'm resistia.

Vaig deixar el telèfon i em vaig observar les plantes dels peus per certificar que anar descalça per casa no me les havia embrutades. Em vaig calçar les sandàlies de plataforma i em vaig posar un vestit mínim de cotó blau, capaç d'ajudar-me a suportar la temperatura excessiva d'aquell juliol. Sí, mentre responia el correu electrònic i mentre enraonava amb el de la productora, havia estat tapada només amb les calcetes i el sostenidor. Privilegis de treballar a casa! En qualsevol cas, el productor no havia pogut sospitar la meva indumentària de blonda color d'ivori.

Vaig mirar l'hora i vaig adonar-me que, si anava a veure la Cristina, no tindria temps de tornar a casa abans de la meva estona de rem, així que vaig agafar de l'armari unes altres peces de roba per canviar-me després: un conjunt de faldilla i camisa de seda; en Carles m'havia demanat que sortíssim a sopar a fora de casa.

Tot i la brevetat del vestit blau, vaig arribar a Aiguarràs amarada de suor. Vaig entrar-hi sabent que, a dins, la temperatura seria més baixa però no tant per fer malbé les

pintures. La temperatura i la humitat eren dues variables que s'hi controlaven amb molt de zel. Ho sabia perquè aquella galeria temps enrere també havia estat meva. Vaig vendre'n la meva part a la Cristina tres anys després d'haver estudiat un màster sobre guions, després d'haver-ne començat a escriure i, sobretot, després d'haver guanyat un Premi Gaudí per l'últim, un sobre el canvi climàtic. Va ser aleshores quan vaig decidir que em dedicaria només als guions, i que ja no volia saber res ni de la meva llicenciatura en història de l'art ni de la sala d'exposicions que havíem muntat la Cristina i jo.

—Ho sento, Júlia, però encara és al despatx —em va dir la secretària, amb cara de circumstàncies.

—No hi fa res —vaig dir mentre comprovava l'hora: les cinc. Encara no tenia pressa—. L'esperaré veient la mostra.

Va fer un gest amable amb el cap i es va tornar a asseure.

Jo vaig fer una mirada general sobre les obres, que estaven dividides en dos espais ben diferenciats. En un, hi havia sanguines i dibuixos fets al carbó. En l'altre, pintures acríliques. I el tema era sempre el mateix: erotisme desafortat. A mi, ja m'estava bé.

Vaig agafar un fullet per veure qui era l'autor de tanta lascívia. Era un ell: Horaci i un cognom impronunciable, possiblement d'origen alemany. Quaranta-cinc anys i un físic força interessant: cabells castanys recollits en una cua que li penjava fins a mitja esquena, nas de ganxo amb personalitat i mandíbula potent amb barba molt espessa d'un o dos dies, texans, i samarreta negra damunt d'unes espatlles amples.

Vaig anar a contemplar la seva obra amb més interès. Les sanguines em van semblar millors que no pas les pintures acríliques: el traç tenia una força que no podia deixar indiferent. La majoria de sanguines i dibuixos fets

al carbó eren parelles o tercets cardant en les posicions més comunes i en les més inversemblants, tot un repertori del *Kama-Sutra*. De vegades, el pintor havia acostat més l'objectiu i havia reproduït les cames femenines obertes oferint-se o, directament, el sexe vertical d'una dona. Tot i que les cares estaven desdibuixades per tal d'emfasitzar les parts sexuals, creia endevinar, per la cabellera abundant i arrissada, que la dona era sovint la mateixa. Segur que, si l'hi comentés a la Cristina, es riuria de la meua capacitat —o mania!— per copsar detalls que ningú més no observava. Vaig remenar la bossa per treure'n la lupa que sempre duc al damunt; volia constatar si tenia raó, però no hi vaig ser a temps, perquè, en aquell moment, es va obrir la porta del despatx i en va sortir la Cristina. I al seu darrere va aparèixer l'autor de les pintures eròtiques.

Em vaig quedar clavada contemplant-lo. Al natural, encara tenia un aspecte més desitjable.

—Ha estat una gran idea, Horaci —va dir la Cristina.

—Quan vulguis, hi tornem —va dir ell.

Vaig tenir la sensació que aquella conversa críptica era deliberada perquè ningú més no pogués saber de què parlaven.

—Et trucaré —va dir ella, mentre es recol·locava un ble de cabells, que, per cert, duia força esbullats.

El pintor la va abraçar fraternalment, però tots dos tenien els ulls massa massa brillants perquè l'abraçada no tingués cap altre significat.

Ell va dir adeu amb la mà a la secretària, va mormolar un «bona tarda» quan passava pel meu costat i va sortir a la calor del carrer.

Em vaig quedar mirant la Cristina.

—Au, passa —va dir sense buscar-me els ulls.

Vaig entrar al seu despatx i ella, al meu darrere, en va tancar la porta.

—És el que sembla? —vaig amollar-li pel broc gros.

—No sé què vols dir... —va començar mentre s'asseia a la butaca i me n'assenyalava la bessona. Aleshores, va rectificar—: Sí, som amants. Què passa?

—No res, no passa. I tant que no!

Trobava que estava bé que hagués deixat de sospirar per la seva parella, rematada sis mesos enrere, i hagués començat a divertir-se una mica.

—I ho estàveu fent al despatx? —vaig preguntar força incrèdula, perquè la peculiaritat de la situació no s'adeia del tot amb el tarannà de la meua amiga, més aviat propensa a respectar les normes.

Va alçar les celles en un gest teatral i va fer una ganyota maliciosa.

—Sí, tu, al damunt de la taula del despatx.

Ens va agafar un atac de riure a totes dues.

Quan vam poder aturar-nos, les llàgrimes ens mullaven les galtes.

—I per què no me n'havies dit res?

—És que no he tingut temps. Tot va començar fa dos dies. Em va dir que volia pintar-me un retrat.

—Amb pintura acrílica?

—Sí. I em va demanar que anés al seu estudi. I un cop hi vaig ser, em va dir si em podia treure la roba...

—L'espavilat.

—I d'una cosa vam passar a l'altra.

—Ho entenc perfectament. Això és el que has de fer: distreure't, fer fora els records del passat, conèixer altres homes, passar-t'ho bé...

—Que pesada que ets. Jo no vull només això, jo vull tornar a tenir una parella.

Vaig tocar l'ase.

—Sí, ho sé. Però encara no. És massa d'hora per pensar en una relació seriosa.

—Has vingut per donar-me la tabarra amb les teves teories?

—No! —vaig respondre. I en aquell moment vaig tornar a sentir el pes del que m'aclaparava—. He d'escriure un guió.

—És clar. I?

—Doncs que no tinc cap idea. Potser estic seca. Potser no en tornaré a tenir més, d'idees.

—Apa, no diguis ximpleries. L'únic que necessites és temps i deixar surar la ment, com tu ho saps fer.

—És que aquest cop, de temps, no en tinc.

La Cristina em va tornar una mirada de desconfiança.

—Què vol dir que no en tens?

—Doncs... Doncs que vaig acceptar un avançament força alt a compte del guió. Ja saps que el paio dels estudis Alopècia està penjat de la meva feina. I això, que, per a aquest documental, em va oferir un avançament dels que gairebé et fan reclamar un desfibrillador i ja me n'he gastat una bona picossada, però encara és hora que m'hi posi.

La Cristina em mirava amb els ulls molt oberts.

—I què n'has fet dels diners? T'adones de la sort que tens que et paguin per avançar? I més ara, tal com s'està complicant la situació amb aquesta maleïda crisi que ens ha explotat als nassos... I ja te'ls has polit? Tantes despeses tenies? No em diràs que en Carles no en guanya prou?!

—En Carles, en Carles... —vaig dir una mica molesta per la debilitat que la Cristina sempre mostrava per ell.

De vegades m'incomodava que li trobés totes les gràcies, em feia la impressió que volia vendre'm el producte i evitar que algun dia jo fes el que ella consideraria segur una atzagaiada, o sigui, deixar en Carles—. Tot no són els seus diners. O no et sembla important la meva independència econòmica, per molt que ell es guanyi bé la vida?

—Que sí, que sí —va dir ella, i es notava que no tenia cap ganes d'embranchar-se en una discussió estèril perquè, òbviament, teníem la mateixa manera de veure-ho.

—M'havia de comprar un portàtil —vaig continuar—, perquè el necessito per treballar fora de casa.

La Cristina va fer un gest d'assentiment. Jo ja sabia, però, que l'explicació següent no li semblaria tan apropiada. Amb tot, li vaig dir que m'havia gastat la resta de l'avançament en un abric de vellut que podia haver sortit d'una pellícula de la Grace Kelly i que, de fet, vaig treure d'una de les botigues de preus prohibitius del passeig de Gràcia.

—No fotis! —va dir la Cristina, ara amb els ulls completament exoftàlmics.

Vaig fer que sí amb el cap.

—Ets una arrauxada i una inconscient —va dir.

—Ho sé, ho sé. Però no he vingut perquè em renyis sinó perquè m'ajudis.

—Ajudar-te? Com? Jo no en sé, de fer guions.

—El guió ja el faré jo, dona. Tu ajuda'm a trobar la idea.

La Cristina es va alçar de la butaca i va fer una volta pel despatx. Vaig contemplar la seva figura per darrere, agradablement plena i amb corbes sinuoses que el vestit de punt acolorit li marcava amb alegria. Havia de reconèixer que dur faldilles l'afavoria més que a mi. El cul li destacava com una de les pintures que normalment penjava a la galeria. Feia goig.

—Ja ho tinc —va dir—. La tècnica pictòrica. Podries parlar amb l'Horaci...

—Deixa't estar de l'Horaci i la tècnica pictòrica. Ha de ser sobre ciència. O ja no et recordes que m'he especialitzat en documentals de ciència?

—Tens raó. No sé què tinc al cap.

—Jo sí que ho sé. Vols que t'ho digui?

—No cal —va riure ella.

Durant uns segons no vam dir res cap de les dues.

—I per què no ho comentes amb el teu home? —va demanar-me—. Ell es dedica a la ciència.

—Ja n'hi he parlat altres vegades i no vol un documental que expliqui el que fa.

—I per què no? La genètica interessa al gran públic.

—Ell diu que la seva feina encara és massa complexa i amb resultats poc definits per traduir-la a un llenguatge que pugui comprendre el gran públic.

—Es refereix als pobres desgraciats que no som doctors en biomedicina?

—No, no vol dir això. Ell sempre es queixa que quan hi ha algun descobriment que permet fer una mica de llum sobre alguna malaltia, sobre el tractament o la manera de seleccionar gens per evitar-la o el que sigui, els mitjans de comunicació acostumen a explicar-ho de tal manera que la gent es fa moltes il·lusions que no es corresponen amb la realitat. O sigui, que la simplificació del llenguatge pot desembocar en conceptes equivocats.

—D'acord —va dir la Cristina, enretirant-se la cortina de cabells foscos i gruixuts i posant-se'ls darrere de l'orella—. Potser podries buscar un tema a l'atzar obrint una enciclopèdia o un diccionari?

—Potser... —vaig respondre, en absolut convençuda

que això pogués funcionar-me. I aleshores, vaig tenir una ocurrència—: Què tal el món dels somnis?

—Des d'un punt de vista científic o t'estàs referint als teus dimonis personals?

—Tens raó —vaig dir estroncant un somriure—. Un altre cop ho he tornat a somiar.

—I què? Vols fer un documental sobre la recurrència dels somnis?

Vaig sacsejar el cap.

—Més aviat sobre la recurrència dels somnis i sobre la seva connexió amb la realitat.

Ara va ser ella la que va iniciar un somriure que no va arribar a ser-ho.

—Ostres, Júlia! Estem parlant de ciència, no d'esoterisme.

—Ja ho sé, ja ho sé. Però com t'expliques que de tant en tant tingui el mateix somni?

—No ho sé, maca. Suposo que en algun moment et vas quedar penjada d'una imatge o d'una escena o d'una frase que et va generar una emoció intensa i que, després, has reproduït en forma de somni.

Devia mirar-la amb escepticisme, perquè hi va insistir:

—Au, va, Júlia. Tu saps que els somnis estan fets d'una amalgama d'imatges del passat i del present, de la realitat i la ficció. Que sovint són material inconnex.

—D'acord. Però penses que els nostres somnis es poden fer realitat? O, en tot cas, aquest en concret podria materialitzar-se?

La Cristina em va mirar amb els seus ulls foscos i amistosos sota les celles poblades.

—Júlia, no diguis bestieses: els somnis no són premonitors. No et deus pas creure aquestes històries, oi?

Vaig arronsar les espatlles.

—No ho sé. De vegades penso si pot ser cert. Et podria posar algun exemple.

—I tant que sí, però no demostraria res. Només voldria dir que les casualitats existeixen. A la terra hi ha set mil sis-cents milions d'habitants, cadascun dels quals té uns quants somnis cada nit. No et sembla versemblant que algun coincideixi amb una situació real de l'endemà? És gairebé impossible que no sigui així.

—Tens raó, és clar. Però el maleït malson em persegueix sovint.

—Ja! Potser et persegueix quan en Carles et pressiona.

—No creguis que no hi he pensat —vaig dir, rient—. De tota manera, ara fa dies que no m'ho recorda. Potser ha decidit que no li interessa —vaig afegir sense creurem'ho en absolut.

—O potser, com que et coneix, ha decidit deixar-te respirar una miqueta.

—Potser —vaig mormolar força segura que en Carles tornaria a insistir-hi en qualsevol moment. Tal vegada al vespre mentre sopéssim?

La Cristina estava dreta al meu costat. Em va estrènyer suaument el braç.

—Em sap greu que estiguis en..., en aquest desert d'inspiració.

Vaig fer un sospir intens.

—Jo no hi puc fer gran cosa, però hi donaré voltes, de debò.

—Vols dir que ara tens feina i me n'he d'anar?

La Cristina va somriure.

—Molt perspicaç.

—D'acord. No et robo més temps.

Vaig sortir d'Aiguarràs sense cap idea però amb la promesa ferma de la Cristina de pensar-hi per donar-me un cop de mà.

Vaig comprovar l'hora.

—No pot ser!

El temps se m'havia tirat al damunt, i no me n'havia adonat. Sort que la Cristina m'havia fet fora, si no encara arribaria amb retard a la meva cita esportiva.

Per variar!, havia calculat malament el temps, una coordenada amb la qual no mantinc una bona relació. Sempre intento ficar en un segment temporal més activitats de les que hi caben, no sé si convençuda que el temps és elàstic i les hi podré encabir totes o segura que les podré fer més de pressa del que en soc capaç en temps real. Arribava, doncs, deu minuts tard, i la meva companya d'equip ja m'esperava als vestidors.

—Au, va, que, en acabar, vull anar al gimnàs —em va dir.

Mentre em canviava, vam acordar el recorregut que faríem. Després, vam treure la iola, la vam posar a l'aigua i ens vam fer a la mar.

Com sempre, allunyar-nos de port era la part del recorregut menys lluïda, no perquè costés més remar, sinó perquè ens movíem entre tota mena de detritus: plàstics, trossos de fusta, brics, algun peix mort...

Observava de darrere la meva companya, a qui només m'hi unia l'interès per aquesta activitat: fer avançar l'embarcació sobre les ones a cop de rem. Malauradament, a la Cristina mai no havia aconseguit encomanar-li la passió per aquest esport de mar. M'hauria agradat molt poder passejar amb ella pel port de Barcelona i els voltants. Li hauria pogut fer de guia per aquelles aigües força tranquil·les, d'un color blau fosc, sovint irisat pel petroli que escup

l'estela dels vaixells. Li hauria pogut ensenyar com allí, envoltades només per la immensitat del cel i del mar i sense cap més soroll que el de les pales en picar l'aigua, podíem oblidar-nos de qualsevol maldecap. Però, res, no s'havia deixat engalipar mai. L'únic esport que la meva amiga acceptava de bon grat eren les caminades.

I també li hauria pogut demostrar la meva constància, a ella, que sempre es queixa que soc una mica tastaolletes i que, quan m'avorreixo, tendeixo a buscar nous projectes. «Com et va passar amb la galeria d'art», diu sempre a tall d'exemple... És veritat que vaig acabar per perdre-hi interès, però va ser perquè no havia calibrat que s'acabaria convertint en una feina força rutinària i burocràtica. A ella li resulta més estimulant que a mi, perquè li agraden les agendes impecables, les taules ordenades i els caps centrats sempre en el mateix i únic projecte. A mi, no, ho reconec. M'agrada tenir moltes activitats per fer i ben diferents les unes de les altres. M'excita.

La meva companya i jo vam iniciar el gir a la boia per retornar al lloc de sortida.

Vaig fer el trajecte de tornada intentant mantenir la ment en blanc. I em vaig relaxar, fixant-me només en els remolins de l'aigua i en el soroll rítmic i una mica hipnòtic dels remos.

En acabar, vam treure la iola del mar i la vam entrar al magatzem.

—Em canvio i me'n vaig al gimnàs —em va dir la meva companya.

—Jo no —li vaig dir—. Tinc una mica de pressa.

Em vaig dutxar, em vaig vestir amb la faldilla i la brusa de seda blanca esquitxada amb moltes taques de colors i, amb els cabells encara molls, vaig sortir del port olímpic a

les vuit, amb temps per agafar el metro i anar a l'hospital a recollir en Carles.

L'aire climatitzat del vagó, com sempre regulat a molt pocs graus, em va fer posar pell de gallina. Potser per això, la placidesa que havia aconseguit durant l'estona de rem es va aigualir una mica. Vaig haver de reconèixer que no em venia gaire de gust sortir a la nit amb en Carles. Els sopars en un restaurant li suggerien converses íntimes i l'empenyien a plantejar-me una demanda que no em venia gens de gust.

Vaig entrar a l'hospital i vaig baixar fins a la planta dels laboratoris. Vaig trucar a l'interfon. Tot i que era tard, sabia que moltes de les persones de l'equip d'en Carles encara hi devien ser.

Després d'haver-me identificat, em van obrir la porta i vaig anar fins al seu despatx. Malgrat que el coneixia, no podia deixar de sorprendre'm quan hi entrava: no semblava el reducte d'un biòleg especialitzat en genètica sinó el d'un informàtic. I és que en Carles, sobretot, creuava dades —del *big data*, és clar— i n'obtenia tendències, patrons.

—Què tal? —li vaig dir, i li vaig fer un petó als llavis.

—A punt d'acabar. Em dones cinc minuts, nena?

—I tant!

Mentre m'esperava, vaig tafanejar els llibres de la prestatgeria. Tots giraven entorn de la genètica: l'ADN, l'ADN escombraria, els marcadors, el genoma, el diagnòstic genètic preimplantacional, les cèl·lules mare, la teràpia gènica, els telòmers, l'epigenètica...

Vaig mirar el mural, sempre canviant, que havia vist tantes vegades quan l'anava a buscar: algunes targetes de visita, un article de *Science* que firmava en Carles com a investigador principal, una taula amb símbols incompren-

sibles per a mi, unes estadístiques, un anunci d'un congrés a Estocolm, una notícia impresa d'un diari... Em vaig entretenir a llegir-la. Explicava el cas d'una criatura nascuda en aquell mateix hospital —vaig suposar que amb la col·laboració de l'equip d'en Carles—, lliure de la malaltia de Huntington, gràcies al fet que havien seleccionat, d'entre tots els embrions, aquells que tenien l'ADN sense aquella patologia hereditària. Fantàstic, vaig pensar, un nen que creixerà sa, almenys per aquest cantó, i que no transmetrà la malaltia.

—Llestos —va interrompre'm ell els pensaments mentre apagava l'ordinador.

Vaig comprovar l'hora: havien estat exactament cinc minuts de rellotge, ni un més ni un menys. En Carles és d'una precisió matemàtica no tan sols en la seva feina sinó en qualsevol altra activitat. A l'inrevés del que em passa a mi. Vaig pensar, una vegada més, que potser una àrea del seu cervell era un cronòmetre i que, a mi, aquesta àrea no se m'havia desenvolupat. En qualsevol cas, ell la tenia hipertrofiada.

Com que en Carles havia triat un restaurant al costat del mar, vaig desfer l'itinerari que havia fet una estona abans, però ara asseguda al seient del copilot del cotxe.

Un cop instal·lats al menjador d'esplèndides vistes sobre els balandres i havent triat els plats, ell, com ja em temia, no va trigar a disparar.

—Hem de parlar —va dir.

Aquesta és la frase que normalment es fa servir quan una persona vol anunciar a la parella que té un embolic amb una altra o que té intenció de demanar el divorci. En aquest cas, però, jo ja sabia que tot anava per una altra banda i estava absolutament resolta a defugir la conversa.

—Sí. Hem de parlar —vaig contraatacar. Ell va somriure amb els ulls, incapaç de preveure el meu driblatge, que no era només una estratègia escapista, sinó una necessitat autèntica—. M'has d'ajudar a trobar una idea.

Li van desaparèixer les arruguetes jovials dels ulls i em va mirar amb desconcert.

—De què em parles?

—Del guió del documental.

—Encara no t'hi has posat? Encara no saps de què el faràs? —va dir amb veu d'incomprensió professional supina. A ell, una situació com aquella, d'imprevisió total, no se li hauria plantejat ni en mil anys.

—No. I ara ja em corre molta pressa.

Va aclucar els ulls i em va mirar d'una manera que potser per a ell era tendra, però que jo interpretava com a paternalista. I quan feia això, a mi em venien ganes d'engargar-ho tot a rodar. Tal vegada no havia estat una bona pensada demanar-li ajuda.

—A veure si et puc donar un cop de mà —va dir.

Va trencar un bocí del pa de nous que ens acabaven de servir, se'l va posar a la boca i el va mastegar a consciència.

Mentrestant, jo creuava els dits perquè no es posés protector. No m'agrada gens ni mica tenir un marit que em vulgui fer de pare. Que ens portem deu anys no li atorga aquest dret.

—No ho sé... —vaig dir—. Potser podria parlar de la selecció genètica d'embrions... És un tema força nou.

Es va col·locar bé el coll del polo.

La seva manera de vestir, massa seriosa, sempre m'irrita. Ell la justifica pel seu rang al laboratori, però jo estic convençuda que a ell li encanta anar sempre amb polos i jerseis foscos, pantalons grisos i sabates de pell ben enllustrades.

És la diferència d'edat —ell quaranta-un anys i jo, trenta-un— la que marca el seu comportament i el meu disgust?

—Mira, la selecció genètica d'embrions és un tema interessant, tot i que ja no tan nou com pretens. És apassionant poder fer venir al món criatures lliures d'uns gens determinats que els estalvien malalties o poder fer néixer una criatura que, amb les cèl·lules mare del cordó umbilical, podrà salvar la vida d'un germà amb una malaltia que, si no, seria incurable...

—És extraordinari, Carles —li vaig dir. I no era la primera vegada que ho feia. Al llarg dels quatre anys que feia que estàvem junts li havia manifestat moltes vegades l'admiració per la seva feina. De fet, era un dels trets d'ell que m'havia seduït.

—Sí. Ho és. Però si desenvolupes el tema, et veuràs obligada a tocar aspectes ètics, menys transparents, menys fàcils d'abordar.

—Com quins? —vaig dir, encantada que hagués oblidat el to paternal.

—Per exemple, hem de permetre que es pugui seleccionar el sexe de la criatura?

Em vaig passar les mans pels cabells i em vaig adonar que s'havien eixugat.

—Home... Només ens faltaria això. En les societats en què la gent encara s'estima més tenir un fill que no pas una filla, s'incrementaria la diferència entre els naixements de nens i els de nenes.

—La tecnologia ho facilita. Ara ja hi ha avortaments selectius en funció del sexe a partir de les ecografies.

—O sigui, amb la selecció d'embrions del sexe masculí —vaig dir—, a moltes cultures ja no els caldria recórrer als feminicidis. Ja no haurien d'eliminar les nenes en néi-

xer o ocupar-se'n poc durant el primer any de vida, ni tampoc haurien de practicar avortaments; n'hi hauria prou evitant els embrions femenins.

—Exacte.

—Doncs no, és clar, no s'hauria de poder triar el sexe...
—vaig dir amb un moviment contundent de les mans per ratificar la meva sentència.

En Carles va deixar anar una riallada.

M'agradava sentir-lo riure. Aquesta era una altra de les seves característiques que em robava el cor.

—La ràpida de Kentucky! —va dir—. Veuràs com no és tan senzilla, la qüestió de la selecció d'embrions. Imagina't que una parella vol fer-ne una tria per assegurar-se que tindrà un fill o una filla amb una mancança congènita.

—Apa aquí! —vaig dir. I potser havia cridat una mica més del que era aconsellable. Devia ser el Riesling fresquet que bevíem i que amb la calor passava tan bé...

—Et penses que no és possible?

—No. No m'imagino quina mare voldria tenir un fill amb una discapacitat imposada i no pas fortuïta.

—Doncs, per exemple, una parella que fossin sords de naixement i que no ho consideressin un desavantatge sinó una manera diferent d'estar al món. Però seria lícit privar un infant d'oïda perquè pare i mare ho volen? I què me'n dius de fer néixer una criatura per, després, treure-li un ronyó i trasplantar-lo al germà o la germana malalts?

Vaig fer que no amb el cap mentre ens servien el segon plat. Vaig atacar el llenguado amb verduretes, que estava per llepar-se'n els dits.

—I encara un altre exemple: triar els nens a la carta: ulls blaus, mans de cirurgia, alçada d'un jugador de bàsquet...?

—Ei, para, para, que acabo de ficar-me de cop al món feliç de Huxley.

—És clar. Seleccionar embrions per fer éssers de primera categoria, capaços de manar i viure una vida plena, i éssers de segona, per fer de criats o de soldats a les guerres. Ja et pots imaginar que no tothom es podria permetre aquesta selecció, per tant, les diferències entre pobres i rics s'aguditzarien.

—D'acord. M'has convençut. Buscaré un altre tema.

Vam menjar en silenci, cadascú tancat en els seus pensaments.

En Carles es va arreparar al respatller de la cadira.

—Em sembla bé que optis per un altre assumpte —es va aturar per consultar la carta de les postres—. Tu què vols?

—Formatge fresc amb confitura de taronja amargant.

—Doncs jo, un sorbet de mango —va abandonar la carta damunt la taula i em va agafar la mà.

Ai, ai, vaig pensar; ja hi som. Però no. M'equivocava: va continuar centrat en el tema del guió.

—I per què no fas un documental sobre la història de la genètica —va dir acaronyant-me el palmell amb tendresa.

—Et refereixes a Mendel i els pèsols?

—Més o menys, però no cal que te'n vagis tan enrere.

—Doncs?

—La descoberta de l'estructura de l'ADN.

M'agradaria dir que la frase havia tingut una ressonància especial a dins meu, però no hauria estat veritat. Em va deixar freda i allò no era un bon començament per desfer un cabdell que m'havia de dur a construir una història. Se'm devia notar a la cara.

—Ja veig que no et convenç —va dir—, però pensa

que, sense això, jo no em podria dedicar al que em dedico. I la conversa que estem tenint no es donaria.

—Sí... Ho entenc. Però, perquè es posi en marxa el meu procés de creació, necessito que la idea cali a la meva ment. Necessito sentir que, tot d'una, se m'ha encès un punt de llum al cervell que, encara que ho vulgui, no aconseguiré apagar i m'obligarà a continuar-hi pensant i investigant i finalment a escriure'n una història.

—O sigui que l'estructura de l'ADN no t'encén cap llum a la ment? —va repetir, una mica com si ho digués per a ell mateix. I va afegir—: D'acord. Però abans de llançar la idea a la brossa, et passaré uns quants llibres. Un cop els hakis acabat, si no et diuen res, deixes córrer la meua idea.

—Em sembla bé —vaig dir mentre obria els braços en un gest potser excessiu.

I aleshores, la meua aliança va sortir disparada i va caure a terra dringant.

Vaig seguir-la amb la vista per veure on es ficava. Haví anat a sota la taula del costat.

—Què ha estat això? —va demanar en Carles.

—L'aliança.

—La teua?

—Sí. M'ha caigut.

I no vaig afegir-hi res més. Em vaig alçar i vaig acostar-me a la taula dels veïns.

—Bona nit —vaig dir a la parella, que en aquell moment brindava—. Sento la interrupció, però he de recuperar un anell que ha anat a parar a sota la seva taula.

Es van mirar encuriosits.

—Endavant —va dir l'home.

Em vaig ajupir per agafar l'aliança però l'estretor de la faldilla —i també, he de dir-ho, la seva escassa longitud—

va dificultar l'operació i vaig trigar més del que hauria volgut.

Quan em vaig alçar, vaig mostrar-los el dit amb l'anell com si fos un trofeu.

Vaig tornar a seure. En Carles em va mirar amb l'aire de qui està un pèl amoïnat.

—Es pot saber com t'ho has fet perquè et sortís disparada com un projectil?

Abans que pogués respondre-li em va agafar la mà.

—Aquesta aliança et balla molt, Júlia. Això per què? T'has aprimat? Amor, te l'hauries de fer estrènyer o encara la perdràs.